

معرفی‌های گزارشی

◀ کلیات

◊ فهرست مقالات فقهی

رسول طلائیان، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۱۰۶۸ ص، وزیری.

این مجموعه مشتمل بر فهرست ۷۳۴۲ مقاله فقهی است که از ابتدا تا پایان سال ۱۳۷۸ در نشریات کشور به دوزبان عربی و فارسی منتشر شده است. مقالات حاضر در قالب هفت موضوع اصلی سامان یافته که عناوین آنها از این قرار است: فلسفه و تاریخ فقه، فقه، علوم سیاسی، اصول فقه، قواعد فقهیه، علوم حدیث، و زندگی‌نامه فقها. قسمت نخست کتاب در هفت بخش تدوین شده و ذیل هر یک از بخش‌ها (موضوعات)، فهرست مقالات به ترتیب نام پدیدآورنده، درج شده است.

هر مقاله شامل این اطلاعات است: شماره مدخل، نام نگارنده یا پدیدآور، عنوان مقاله، محل نشر، سال نشر، نام نشریه و صفحه نشریه. قسمت دوم حاوی سه نمایه برای بازیابی اطلاعات متن است که عبارتند از: نمایه پدیدآورندگان، نمایه عنوان مقاله‌ها و شناسنامه مجلات.

◊ کتابخانه و کتابداری

احمد شعبانی، چاپ اول، آبادان، نشر پرسش، ۱۳۸۰، ۱۸۰ ص، رقعی.

کتاب مجموعه مقالاتی در حوزه کتابخانه و کتابداری است و چهار جنبه زیر را درباره کتابخانه دربردارد؛ مسائل کلی، تاریخ کتاب و کتابخانه ایران، اسناد کتاب و کتابخانه‌های ایرانی و تاریخ کتاب‌خانه‌های ممالک در حال توسعه این کتاب برای علاقه‌مندان کتاب و کتابخانه مفید است.

◀ فقه و حقوق

◊ فقه و عمل

ابوالقاسم علی‌دوست، چاپ اول، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۱، ۲۳۶ ص، وزیری.

نگارنده نخست عقل را بدون توجه به کاربردش در استنباط احکام شرع، بررسی کرده سپس ماهیت، تقسیمات آثار و ابزار عقل را معرفی نموده است. در ادامه از کاربرد استقلالی عقل در استنباط احکام شرع و قاعده ملازمه درک عقل و حکم شرع و موارد این قاعده سخن به بیان آمده است. کاربرد غیر استقلالی عقل در سه مبحث با عناوین کاربرد آلی، ترخیصی و امینی و تسبیبی بررسی شده و در پایان، ضمن تشریح آسیب‌های احتمالی و شبهات کارایی عقل در استنباط احکام شرع، نکاتی درباره اجتهاد منضبط و فنی توضیح داده شده است.

◊ حقوق و وظایف غیرمسلمانان در جامعه اسلامی روح‌الله شریعتی، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی پژوهشکده، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۴۰۰ ص، وزیری.

این نوشتار با استناد به فقه شیعه، همچنین آیات و روایات و سیره اهل بیت، و دیدگاه فقها، درباره حقوق و وظایف غیرمسلمانان در جامعه اسلامی - چه در ارتباط با حکومت و چه در ارتباط با مردم مسلمان - است. در بخش کلیات و مفاهیم به تقسیمات مختلف از غیرمسلمانان و اصول و روابط با غیرمسلمان اشاره شده، سپس حقوق غیرمسلمانان (حقوق اهل کتاب، حقوق غیر اهلی کتاب یا زمین و حقوق مقیمان موقت) شرح داده شده است. قراردادهای حکومت اسلامی با غیرمسلمانان، جرایم و مجازات‌های غیرمسلمانان و رفتار مسلمانان با کفار در جامعه اسلامی از دیگر مطالب کتاب است.

◊ سیاست‌های اقتصادی در اسلام

سعید فراهانی فرد، چاپ اول، تهران، دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۱، ۳۶۰ ص، وزیری.

هدف نگارنده تبیین نظری سیاست‌های اقتصادی در چارچوب نظام اقتصادی اسلام و ذکر راهکارهای عملی به منظور استفاده در برنامه ریزی‌های اقتصادی است. وی نخست با استفاده از منابع

دانش اقتصاد، سیاست‌های اقتصادی و اهداف آن را در سه محور سیاست مالی، سیاست پولی و سیاست درآمدی تبیین کرده و آثار این سیاست‌ها را از دیدگاه مکاتب گوناگون بررسی و مقایسه نموده است. در ادامه، به سیره عملی پیامبر (ص) و امام علی (ع) در چارچوب سیاست‌های مذکور اشاره شده، همچنین با استناد به آیات قرآن، احادیث و روایات و فتوای فقیهان شرحی از ابزارهای سیاست‌های اقتصادی اسلام آورده شده است.

کتاب الاجاره

سید محمود هاشمی شاهرودی، چاپ اول، قم، مؤسسه دائرةالمعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت (ع)، ۱۳۸۱، ۸۶۰ ص، وزیری. اجاره، یکی از گسترده‌ترین انواع روابط حقوقی در جامعه، و از مباحث زنده و کاربردی فقه معاملات به شمار می‌رود. تحولاتی که در صورت، انواع و کارکردهای جدید اجاره در عصر حاضر پدید آمده، نیازمند تبیین فقهی جدیدی است که در متون کلاسیک فقهی جای آن خالی است. از طرفی، مباحث فقه معاملات رابطه تنگاتنگی با مباحث و مسائل حقوق عرفی دارد. وجود چنین رابطه‌ای، می‌طلبد که طرح مباحث فقه معاملات همواره ناظر به مسائل جدید حقوق عرفی باشد. از طرفی دیگر ترتیب و تقسیم‌بندی مباحث فقه معاملات، نیاز به بازبینی دارد و لازم است ساختار کلی مباحث با تقسیم‌بندی و عنوان‌گذاری فنی‌تر و ترتیب منطقی‌تری عرضه شود.

نویسنده فقیه کتاب حاضر، با توجه به ضرورت چنین رویکردهایی به فقه، طرح تازه‌ای از ساختار فقه الاجاره را پیشنهاد می‌دهد. اگرچه در این کتاب مجال تطبیق آن را نمی‌یابد و به اقتضای پیروی شرح از متن، از ترتیب متن عروةالوئقی پیروی می‌کند. با این وصف، نویسنده با تسلط بر فقه و آگاهی از آرا و نگرش‌های جدید

حقوقی، در جای جای کتاب، ملاحظات دقیق و نظریات تازه‌ای را عرضه کرده که این کتاب را از کتب مشابه متمایز می‌کند.

فلسفه و کلام

انتظار بشر از دین

عبدالله جوادی آملی، چاپ اول، قم، مرکز نشر اسراء، ۱۳۸۱، ۳۰۸ ص، وزیری. در این کتاب کوشش شده کلیات و مبادی نظریه انتظار بشر از دین نیز راه‌های تبیین آن از طریق بررسی ادله ضرورت بعثت انبیا، بررسی شود؛ افزون بر آن، فواید و کارکردهای دین، و برهان عقل تبیین گردد. به همین منظور نگارنده در بخش نخست، ابتدا تعریفی از انتظار بشر را از دین و علل ظهور این تفکر به دست می‌دهد؛ سپس اقسام دین، انواع انتظار و حقیقت انسان را برمی‌شمارد. در بخش دوم روش‌های تبیین انتظار بشر از دین و در بخش سوم نمونه‌هایی از پاسخ اسلام به انتظارات بشر درج می‌شود. برخی پاسخ‌ها با این عناوین تدوین شده است: اسلام و وحدت ملی، اسلام و امنیت ملی، اسلام و اقتدار ملی، ارزش کار و کرامت کارگر در اسلام، اسلام و صلح جهانی، اسلام و محیط زیست، و دین و توسعه.

آشنایی با ادیان بزرگ

حسین توفیقی، چاپ اول، تهران، سمت، مؤسسه فرهنگی طه، ۱۳۸۱، ۱۷۶ ص، وزیری.

کتاب آشنایی با ادیان بزرگ به منظور معرفی ادیان بزرگ و زنده جهان در قالب دو واحد درسی برای دانشجویان الهیات، همچنین برای طلاب علوم دینی تدوین یافته است. مخاطبان در این کتاب علاوه بر شناخت اهم عقاید، شعائر، اخلاقیات و دیگر موضوعات مطرح در ادیان بزرگ جهان، با تاریخچه مختصر آنها و تأثیر هریک بر فرهنگ بشری آشنا می‌شوند.

معجزه در قلمرو عقل و دین

محمد حسن قدردان قراملکی، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۲۷۲۱۳۸۱، ص، وزیری.

نگارنده نخست معنی و مفهوم معجزه و کاربرد آن در متون دینی را بیان داشته و تعریفی از اعجاز و معجزه از منظر علمای اسلامی و اندیشمندان غربی به دست داده است. پس از آن به اقسام معجزه اشاره شده و ادله نظریات علمای دینی و علمای تجربی درباره چیستی و فاعل معجزه و اعجاز و اصل علیت جمع آمده است. دیگر مباحث کتاب عبارتند از: سازگاری یا ناسازگاری معجزه با عقل، علم، اصل علیت و سنت الهی؛ رابطه منطقی اعجاز با صدق آموزه‌های دینی، رابطه منطقی اعجاز با صدق مدعی امامت و رابطه منطقی اعجاز با وجود خدا.

جبر و اختیار: بحث‌های آیه‌الله جعفر سبحانی دگارش علی ربانی گلپایگانی، چاپ اول، قم، مؤسسه امام صادق (ع)، ۱۳۸۱، ۴۵۶ ص، وزیری.

کتاب، مجموعه درس‌های آیه‌الله جعفر سبحانی است که در باب جبر و اختیار برای طلاب حوزه‌های علمیه ایراد شده است. در این کتاب ذیل عنوان وحدت طلب و اراده آرا و اندیشه‌های فلسفی افرادی چون: علامه طباطبایی، باقر صدر، غزالی، الکسیس کارل، محمدتقی جعفری، سارتر، محمدعلی فروغی، ملاصدرا، تفتازانی، فارابی، کاپلستون و برگسون مطرح گردیده و سپس با استناد به آیات قرآن کریم درباره جبر یا اختیار داشتن، به بحث گذاشته شده است. در بخش انتهایی کتاب ذیل عنوان ایجاد متفرع بر وجود است، می‌خوانیم: ... از این مقدمات به روشنی به دست می‌آید که افعال انسان در عین این که منتسب به اوست، منتسب به خدا نیز هست، زیرا افعال او مترتب بر وجود اوست و بدون

شك هستی او منتسب به خود اوست و هم عین انتساب و ربط به خداست، و چه زیبا گفته است حکیم سبزواری: لکن کما الوجود منسوب لنا فالفعل فعل الله وهو فعلنا، یعنی همان گونه که وجود و هستی ما به خود ما نسبت داده می شود، فعل ما نیز در عین این که منسوب به خداست، منسوب به خود ما نیز می باشد.

◊ اندیشه های کلامی شیخ طوسی (ره)، ج ۲

پژوهشگران گروه فلسفه و کلام اسلامی، چاپ اول، مشهد، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۸۱، ص ۴۱۰، وزیری.

کتاب حاضر که دومین جلد از مجموعه اندیشه های کلامی شیخ طوسی است، در قالب هشت مقاله تدوین شده است. این مقالات اساساً به تبیین دیدگاه های شیخ طوسی در باب اسباب قبض و بسط روزی، بازشناسی معجزه، سحر و خوارق عادات، رازها و پندارهای غیبت امام زمان (ع) و نیز جایگاه عدل در نزد اندیشمندان امامیه اختصاص دارد. مقالات کتاب از این قرارند: شیعه و جدال احسن؛ عدل الهی؛ آجال، ارزاق و اسعار؛ ضرورت بعثت؛ اعجاز؛ عصمت؛ غیبت؛ و بداء.

◊ دین شناسی تطبیقی

کدرا نات تیواری؛ مترجم: مرضیه (لوتیز) شنکائی، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۳۸۱، ص ۲۷۶، وزیری.

نویسنده در این کتاب کوشیده است ویژگی های اصلی ادیان دنیا را بشناساند، همچنین نقاط مشترك و متمایز آنها را مطرح نماید. وی تصریح می کند: ... به جای پرداختن به تاریخ ادیان، سعی کرده ام تا در این کتاب، با استناد به برخی موضوعات خاص مرتبط با عقاید و عبادات مهم پیروان این ادیان بحث کنم؛ از این رو این پژوهش بیشتر جنبه موضوعی دارد و کمتر در آن به مسائل تاریخی توجه شده است. ادیان مورد بحث در کتاب

عبارتند از: هندوئیسم، بودیسم، جینیسم، زردشت، یهودیت، مسیحیت، اسلام و دین سیک. نگارنده پیش از ابتدای مباحث اصلی، توضیحاتی درباره دین شناسی تطبیقی (ماهیت، اهداف و مقایسه ادیان) بیان کرده است. وی در پایان کتاب پس از مقایسه ادیان مختلف چنین می گوید: دیده ایم که در میان ادیان جهان درباره برخی نکات هم اتفاق نظر وجود دارد و هم اختلاف نظر. از این رو تأکید بیش از حد بر وجود تشابه یا بر تفاوت های آنها به تنهایی اشتباه است ... اختلافات بیشتر در سطح اعمال و مناسک دینی به چشم می خورد تا باورها و عقاید چنین اختلافی با توجه به سنت های اجتماعی و فرهنگی رایج در دنیا کاملاً طبیعی به نظر می رسد. اما هیچ دلیلی برای نزاع بر سر این اختلاف ها وجود ندارد. به یک معنا دین وسیله ای است برای ارضای اشتیاق روح برای دستیابی به مقام و مرتبه ای که از منازعات و فشارهای حیات دنیوی آزاد است. اگر مردم مشعلق به سنت های گوناگون بکوشند تا این اشتیاق را به شیوه ای متفاوت خاص خود ارضا کنند، دلیلی برای ستیز و اختلاف وجود ندارد.

نگارنده پس از آن امکان توافق تمام ملل جهان بر یک دین جهانی را بررسی کرده، سپس نتیجه گیری می کند: امکان عملی دین جهانی در هریک از اشکال آن بسیار ناامیدکننده به نظر می رسد. در واقع چنین دینی اصلاً مورد نیاز نیست. آنچه مورد نیاز است، همدردی و بردباری پیروان هر دینی نسبت به پیروان ادیان دیگر است. به نظر ما اگر دین جهانی در هریک از اشکال [گفته شده] وجود داشته باشد، این نشان دهنده پایان دین حقیقی خواهد بود. در آن صورت دین نوعی پیرایه و لباس بیرونی خواهد شد. دین موضوعی است مربوط به اعتقاد درونی و شیوه بیرونی زندگی، تنها

نتیجه آن است ... هرکس حق دارد که با دیگران تفاوت داشته باشد و نیازی به ابداع دین جهانی نیست. ما تنها باید تساهل و بردباری بیاموزیم و در موضوعات دینی به عقاید متفاوت احترام بگذاریم ... درس نخست دین باید تعلیم بردباری و احترام به عقاید و احساسات دیگران باشد. اگر کسی خود را در انجام این کار ناتوان بیابد حق ندارد خود را مذهبی بخواند.

◊ انسان شناسی (اسلام، اگزستانسیالیسم، اومانیزم)

حسین ابراهیمیان، چاپ اول، تهران، پژوهشکده فرهنگ و معارف، ۱۳۸۱، ص ۱۹۲، رقی.

نگارنده بر آن است مقوله انسان شناسی را از سه دیدگاه مختلف، با رویکرد دینی بررسی نماید. در این خصوص خاطر نشان می کند: محوری ترین مسائلی که در طول تاریخ تفکر بشر، اندیشه وی را به خود مشغول داشته سه محور اساسی خداشناسی و جهان شناسی و انسان شناسی بوده است. در این میان انسان شناسی از ویژگی های خاصی برخوردار است: زیرا انسان شناسی راه گشای خداشناسی است، همان طوری که خداشناسی و غفلت از خداوند، ملازم با انسان ناشناسی و غفلت از خود است.

معرفت حضوری نسبت به انسان عامل و راهی است برای معرفت حضوری خداوند، همچنان که معرفت حصولی نسبت به او راهی برای معرفت حصولی حق است، و چون انسان مظهر جمیع اسما و صفات الهی است، لذا تفکر در انسان و اسرار و حکمت هایی که در وجود او به ودیعه نهاده شده، انسان را نسبت به اسما و صفات خداوند آگاه می نماید. از طرف دیگر انسان شناسی و جهان شناسی نیز کاملاً با یک دیگر هماهنگ بوده و از یک دیگر جدانشدنی اند ... مباحث مطرح شده در کتاب عبارتند از: طبیعت و سرشت انسان از دیدگاه علم و دین؛ کمال انسان از

دیدگاه دین؛ فلسفه و عرفان؛ انسان و مسئله شناخت؛ انسان شناسی؛ انسان شناسی؛ انسان شناسی؛ هدف از آفرینش انسان و روح شناسی.

◊ آزادی بیان در اسلام (مجموعه مقالات)

محمد هاشم کمالی؛ مترجم: محمد سعید حنایی کاشانی، چاپ اول، تهران، قصیده سرا، ۱۳۸۱، ۲۲۴ ص، رقعی.

کتاب حاضر مشتمل بر ۵ مقاله از محمد هاشم کمالی (فقیه و استاد دانشگاه بین المللی اسلامی مالزی) است که طی سال های ۱۹۸۰ تا ۱۹۰۰ نگارش یافته است. وی در این مقالات با اتکا به منابع فقهی، برخی از مباحث مربوط به جوامع اسلامی از جمله حقوق و آزادی های مدنی و تعیین ولی امر (متصدی حکومت، فرمانروا) را بررسی کرده است. نگارنده با ذکر وقایع تاریخی صدر اسلام سعی دارد به این پرسش ها پاسخ گوید: آیا در اسلام آزادی بیان وجود دارد؟ آیا در اسلام حقوق و آزادی های مدنی شهروندان به رسمیت شناخته شده است؟ آیا نظام حکومتی اسلام در برابر مردم مسئول و پاسخ گو است؟ آیا در اسلام مردم در انتخاب فرمانروایان نقشی دارند یا این که باید بدون چون و چرا اطاعت نمایند؟ عناوین مقالات کتاب به این قرار است: آزادی بیان در اسلام: تحلیلی از فتنه؛ حدود قدرت در دولت اسلامی؛ سیاست شرعی یا تدابیر حکومت اسلامی؛ آیا از تعلیم شریعت در باب مصلحت غافل مانده ایم؟ و صورت های پسندیده و ناپسندیده رأی (نظر شخصی) در اسلام.

◊ مهدی (ع) کیست؟ دربرگیرنده گفته های قاطع پیغمبر اکرم و یکایک ائمه طاهریں در معرفی مهدی (ع)...

ابوطالب تجلیل؛ مترجم: جلیل تجلیل، چاپ اول، تهران، سروش (انتشارات صدا و سیما)، ۱۳۸۱، ۳۴۰ ص، رقعی.

در این کتاب، ذیل چهار فصل، احادیث و روایاتی است از پیامبر گرامی اسلام (ص) و ائمه معصوم (ع) درباره حضرت مهدی (عج) درج شده است. مؤلف در تدوین کتاب از منابع متعددی بهره جسته که از آن جمله عبارتند از: صحیح ترمذی، مسند طیبالیسی، ینابیع الموده، صحیح بخاری، مسند حنبل، جامع الاصول ابن اثیر، سنن ابوداود، تاریخ الخلفاء، سیوطی، فتح البیان ابن کثیر، کنز العمال متقی، الاعتقاد بیهقی و تفسیر طبری. مضامین احادیث بدین قرار است: تولد، امامت، غیبت کبری و صغری، نام حضرت، ویژگی منتظران، شرایط ظهور، علل غیبت، ویژگی های اخلاقی حضرت، و کسانی که در روزگار حیات امام حسن عسکری (ع) به دیدار امام زمان (عج) نایل آمده اند.

◊ حکمت جاویدان: نگاهی به زندگی و آثار سنت گرایان معاصر

حسین خندق آبادی، چاپ اول، تهران، مؤسسه توسعه دانش و پژوهش ایران، ۱۳۸۱، ۲۰۲ ص، وزیری

حکمت جاویدان، مشتمل بر مطالبی در خصوص سنت و سنت گرایی است که نگارنده در آن به دیدگاه اشخاص نظریه پردازی چون رنه گنون و آناندا کوماراسوامی، تیتوس بورکهارت، سید حسن نصر و مارتین لینگز اشاره کرده است. نگارنده درباره سنت و سنت گرایان چنین می گوید: سنت گرایان که گاه از آنان به عنوان قائلان به وحدت متعالی ادیان یاد می شود، یکی از جریان های روشن فکری دینی ای هستند که در آغاز قرن بیستم پدید آمدند. در آغاز این قرن، دو متفکر به نام های رنه گنون و کوماراسوامی، که با هم روابط دوستانه داشتند، به بررسی حکمت جاویدان، پرداختند و توان خود را به کار گرفتند تا با جدیت، اصول این حکمت را کشف کنند و در آثار خود نشان دهند؛ حکمتی که در

طول تاریخ، ارکان و اصولش تغییر نمی یابد، اگرچه در سیر تاریخی، در مجراهای مختلفی ظهور می کند و اجمال آن به بسط می گراید. تلاش های این دو دانشمند که با مجاهدت های فرتیوف شووان به اوج خود رسید، موجب پیدایش جریان سنت گرایی شد. از ویژگی های مهم این جریان می توان به این مورد اشاره کرد: همه در جستجوی حکمت خالده و شرح و بسط آنند. گرایش شدیدی به عرفان نظری دارند و تمامی ادیان الهی را در نقطه اوج و هدف، با یکدیگر متحد می دانند و نگاهی خوش بینانه به اسلام دارند، چنان که بسیاری از آنها به دین اسلام گرویده اند و به نحوی بی رحمانه و در عین حال با دقت و قوت به انتقاد از فرهنگ جدید غرب می پرنازند. در کتاب، علاوه بر آن، چهار گفت و گو نیز از غلام رضا اعوانی، شهرام پازوکی، محمود بینای مطلق و بابک عالیخانی آورده شده است.

◊ صراط مستقیم

عباس نیکزاد، چاپ اول، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، ۱۳۸۰، ۲۷۹ ص، رقعی.

کتاب تلاشی است در راستای نقد دیدگاه دکتر عبدالکریم سروش در موضوع «صراط های مستقیم» یا «صراط مستقیم». بحث حقیقت واحد در برابر باطل های بسیار و یا حقایق بسیار و مشکک از دیرباز در بین متکلمان مطرح بوده. پلورالیسم دینی که بسیاری از ادیان را برخوردار از حق به صورت مشکک می داند به تخطئه کلی همه ادیان نمی پردازد و در برابر آن دیدگاهی وجود دارد که یک دین را حق و باقی را باطل می شمارد. مؤلف کتاب در راستای تأیید نظریه دوم به نقد نظریه نخست پرداخته است.

◊ کلمه سوا

شیخ عبدالحسین علمی، علی صدرایی خوبی، چاپ اول، قم، مؤسسه فرهنگی سما، ۲۰۰۲ م، ۲۳۹ ص، وزیری.

کتابی است اعتقادی که در آن دو مسئله مهم کلامی یعنی قدم و حدود عالم و محال بودن اتصاف باری تعالی به صفات مخلوقات مورد بحث قرار گرفته است. هدف وی اثبات حقانیت دیدگاه شیعه در این دو موضوع و ابطال نظر دیگر فرقه‌ها است به همین خاطر به آرای دیگران از قبیل صابئین، نصاری، یهود، فلاسفه قبل از اسلام، فرقه‌های اسلامی نظیر معتزله، اشاعره، زیدیه و اسماعیلیه و دیگر فرق نیز پرداخته است.

◀ قرآن و تفسیر

◊ امثال القرآن (مثل‌های تربیتی-اجتماعی)

محمد حسن مکارم، چاپ اول، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۱، ۲۴۸ص، رقعی. مجموعه حاضر حاوی توضیح و تفسیر تمثیل‌هایی از قرآن با مضامین تربیتی و اجتماعی است. این شرح و تفسیر با جمالتی از نهج البلاغه، شواهدی از زندگی علمای اسلام و اشعاری از شعرای فارسی زبان همراه است. کتاب با این موضوعات تدوین شده است: ایمان و کفر؛ توحید و شرک؛ شناخت حق و باطل؛ فانی بودن حیات دنیوی؛ برکات انفاق خالص؛ آفات علم بی عمل؛ آثار سوء نفاق و دورویی؛ قبح پیمان شکنی؛ زشتی قساوت قلب؛ حرمت غیبت و نعمت‌های بهشتی.

◊ مقدمات بنیادین علم تفسیر

محمدفاضل موحدی لنکرانی؛ مترجم: محمد رسول دریایی، چاپ اول، تهران، بنیاد قرآن، ۱۳۸۱، ۱۶۵ص، وزیری. مقدمات بنیادین علم تفسیر، ترجمه فارسی مدخل التفسیر نگاشته محمدفاضل لنکرانی است که در باب اعجاز قرآن و معجزه تدوین شده است. نگارنده پس از تعریفی از معجزه، فرق

میان پیامبران و نوابغ و مرتاضان را توضیح می‌دهد؛ سپس ویژگی معجزه بودن قرآن و وجوه اعجاز قرآن را شرح می‌دهد. وی در ادامه، برخی شبهات مربوط به اعجاز قرآن را پاسخ می‌گوید و در پایان کتاب، علل تحریف ناپذیر بودن قرآن و نیز نظریات برخی از قائلان به تحریف قرآن را بررسی می‌کند.

◊ نگرشی نو در فهم قرآن

محمد غزالی؛ مترجم: داود ناروئی، چاپ اول، تهران، احسان، ۱۳۸۱، ۳۹۲ص، وزیری. آنچه در این کتاب آمده گفت و گویی است میان استاد محمد غزالی و استاد عمر عبید حسنه درباره این که در عصر جدید چه تعاملی با قرآن باید داشت تا با ستر پاسخگویی به چالش‌های جدید فراهم شود. این دو، نخست شیوه آموزش قرآن را بررسی کرده این موضوع را مطرح نموده‌اند که امروزه به جای این که خواندن (آموزش الفبا و کسب توانایی در خواندن متن) مقدمه‌ای برای فراگرفتن باشد، فراگرفتن (تعلیم) مقدمه‌ای برای خواندن (قرائت و حفظ آیات بدون تدبیر در معانی و مفاهیم آن) شده است. در ادامه بحث به تحولات تفسیری توجه شده و درباره برداشت سنتی از مقوله نسخ و ترجمه مفاهیم آیات قرآن گفت و گو می‌شود. در پایان، رهنمودهایی در زمینه صدور پیام قرآن به جوامع دیگر فراهم آمده است.

◊ تطهیر با جاری قرآن

علی صفایی حائری، چاپ اول، قم، لیلۃ‌القدر، ۱۳۸۱، ۲۲۲ص، رقعی. مجموعه حاضر مشتمل بر یادداشت‌های تفسیری آیات قرآن از زنده یاد علی صفایی حائری (ره) است که پیش از این، تحت عنوان تطهیر با جاری قرآن به چاپ رسیده است. در این مجموعه، هر آیه با بیان مفاهیم واژه‌ها و شرح و تفسیر آیه با استناد به احادیث و روایات حکایات و ذکر وقایع و رخدادهای تاریخی، شرح پدیده‌ها و

یافته‌های علمی و اجتماعی در آن آمده است. سوره‌هایی که تفسیر آنها به طبع رسیده عبارتند از: قارعه، عادیات، زلزله، بینه، قدر و علق، تین، انشراح، مدثر، آل عمران، لقمان، بروج، اعلی، غاشیه، فجر، بلد، شمس، لیل، ضحی، تکوین و عصر.

◊ معاد در قرآن

عبدالله جوادی آملی، چاپ اول، قم، مرکز نشر اسراء، ۱۳۸۱، ۳۹۲ص، وزیری. مجموعه دو جلدی معاد در قرآن حاوی سلسله درس‌های آیه‌الله جوادی آملی است که با عنوان تفسیر موضوعی قرآن کریم تدوین شده است. نویسنده در این دو جلد با گردآوری مجموعه آیاتی که در باب معاد نازل شده، به ترجمه و تفسیر آن اهتمام کرده است. وی در تفسیر آیات از آیات قرآن، روایات و آرای برخی مفسران قرآن (نظیر: شیخ صدوق، ابن عربی، هاشم بحرانی، ملاصدرا، حویزی، سید رضی، طوسی و طباطبایی) سود جسته است. مطالب این دو جلد در ۲۴ فصل سامان یافته که عناوین تعدادی از آنها بدین قرار است: شفاعت، کیفر و پاداش، صراط، اعراف و اعرافیات، بهشت و راه رسیدن به آن، نعمت‌های بهشتی، دوزخ و عوامل ورود به آن، و اوصاف دوزخیان. ◊ نگاهی به قصه و نکات تربیتی آن در قرآن سعید مهدوی، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۳۱۲ص، رقعی. در فصل نخست کتاب، ویژگی‌های قصه در قرآن با موضوع گزینش و اجمال، پراکندگی و تکرار، پیامداری، واقعه‌گرایی، شخصیت‌پردازی، تقطیع و توصیف عینی حوادث بررسی شده در فصل دوم با استناد به آیاتی از قرآن، اهداف قصه در قرآن تشریح می‌شود. در فصل پایانی پس از تبیین جایگاه تربیت در فرهنگ اسلامی درباره اصول و روش‌های تربیتی در قرآن و ارزش‌های اخلاقی مطالبی آورده شده است.

◊ پژوهشی پیرامون تاریخ تفسیر قرآن کریم (سده نخست هجری)

سهراب مروتی، چاپ اول، تهران، نشر رمز، ۱۳۸۱، ۳۰۴ ص، وزیری.

در این پژوهش، تاریخ تفسیر قرآن کریم در سده نخست هجری قمری، نقد و بررسی شده است. محورهای مورد بررسی به چگونگی تکوین و برخورد با علم تفسیر از سوی پیامبر (ص) یاران و پیروان آن حضرت بر می گردد و این که وضعیت تفسیر در قرن اول و در برهه های گوناگون آن چگونه بوده است. دوره های یاد شده در این پژوهش عبارتند از: ۱. دوره پیدایش تفسیر که هم زمان با فرود آمدن نخستین آیات قرآن کریم بر قلب مبارک پیامبر (ص) آغاز گشته و تا زمان رحلت ایشان ادامه یافت؛ ۲. دوره شکل گیری تفسیر که آغاز آن از زمان به خلافت رسیدن ابوبکر شروع شده و تا پایان خلافت امام علی (ع) تداوم می یابد؛ ۳. دوره گسترش تفسیر که از سال چهلم هجری آغاز می شود و تا پایان قرن اول هجری ادامه پیدا می کند.

◊ تفسیر و تفاسیر شیعه

عبدالحسین شهیدی، چاپ اول، قزوین، حدیث امروز، ۱۳۸۱، ۴۲۰ ص، وزیری.

در این مجموعه تفاسیر شیعی قرآن کریم و نیز نگارندگان آنها معرفی شده اند. این معرفی به ترتیب، از قرن نخست تا پنزدهم صورت گرفته است. در هر معرفی اطلاعاتی راجع به نگارنده (نام، آثار، روش کار، سال تولد و وفات، استادان و شاگردان) و تفسیر (نوع تفسیر، نوع خط، کاتب، زبان تفسیر، بخش های تفسیر شده یا سوره های تفسیر شده و تعداد جلد) گرد آمده است. در پایان هر معرفی فهرست منابع تفاسیر درج گردیده است. برای مثال یکی از تفاسیر قرن پنزده که از آن در کتاب نام برده شده، تفسیر الکاشف اثر شیخ محمدجواد (۱۳۲۱-۱۴۰۱ق) است که

ضمن توضیحاتی در مورد کتاب و نگارنده، فهرست منابع آن (مانند: تفسیر المبین و معجم الدراسات القرآنیه) چاپ گردیده است. در پایان کتاب فهرست اعلام آورده شده است.

◀ اخلاق و تعلیم و تربیت

◊ اندرز حاکمانه [بازنویسی کتاب تحفه الملوک اثر علی الاصفهانی]

علی اکبر احمدی دارانی، چاپ اول، تهران، اهل قلم، ۱۳۸۱، ۸۸ ص، رقعی.

کتاب حاضر بیست و یکمین نوشتار از مجموعه کتاب های کارنامه دانشوران ایران و اسلام است که با عنوان اندرز حاکمانه به چاپ رسیده است. اندرز حاکمانه بازنویسی کتاب تحفه الملوک اثر علی بن حفص محمود الاصفهانی (قرن هفتم) است که به کوشش علی اکبر احمدی دارانی به انجام رسیده است. کتاب در پانزده باب، درباره اخلاق، آداب و پند و اندرز تدوین شده است. آمیختگی مطالب با اشعاری متناسب با موضوع مورد بحث، یکی از وجوه اهمیت کتاب است؛ به ویژه آن که، این اشعار از شاعران آغازین زبان فارسی همانند رودکی و ابوشکور بلخی نقل گردیده است. در مقدمه کتاب تصویری از نسخه های خطی تحفه الملوک درج شده است. عناوین تعدادی از باب ها بدین قرار است: خرد و خصلت های خردمند، در ستایش دانش و اهل دانش و خصلت های مردم دانا؛ در سخن گفتن؛ در حکمت و امثال و نصیحت؛ در دوستی و حقوق دوستی و در پادشاهی.

◊ کیمیای سعادت

محمد بن محمد غزالی؛ گردآورنده: منوچهر دانش پژوه، چاپ اول، تهران، اهل قلم، ۱۳۸۱، ۱۸۸ ص، رقعی.

هفدهمین اثر از مجموعه کتاب های کارنامه

دانشوران ایران و اسلام، تلخیصی است از کتاب احیاء علوم الدین امام محمد غزالی یعنی کیمیای سعادت که در چهار رکن اصلی یعنی عبادت، معاملات، مهلکات و منجیات سامان یافته و هر یک از رکن ها به اصل ها و هر اصل نیز به فصل هایی تقسیم شده است. در هر فصل یکی از آداب یا قواعد اخلاقی و دینی به بحث گذاشته شده است. تا با استفاده از منابع اسلامی، آداب سلوک عارفان را توجیه کند و نیز روش سلوک را در مبنای اسلامی روشن سازد. کتاب حاضر براساس نسخه چاپ شده در هند، همچنین نسخه سال ۱۳۱۹ شمسی با مقدمه شادروان احمد آرام به چاپ رسیده است.

◊ آیین سفر

اصغر ناظم زاده قمی، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۱۲۰ ص، رقعی.

در این کتاب طی چهار فصل، مطالبی در باب آداب و احکام سفر فراهم آمده است. هر فصل حاوی مجموعه احادیث و حکایاتی است که نگارنده با رجوع به منابعی چون: اصول کافی، بحار الانوار، مکارم الاخلاق، کنز العمال، وسائل الشیعه، الارشاد، خصال صدوق، و محجه البیضا تدوین کرده است. فصل نخست شامل مطالبی درباره فواید سفر و فصل دوم در باب آداب سفر کردن است. در فصل سوم اقسام سفر (معصیت، سیاحتی، تجاری، هجرت، علمی و آخرت) بازگو می شود و در فصل پایانی احکام سفر (مستحبات سفر، نماز مسافر، روزه مسافر) درج می گردد.

◊ انسان کامل [تلخیص و بازنویسی کتاب انسان کامل اثر عزیزالدین نسفی]

محمودرضا اسفندیار، چاپ اول، تهران، اهل قلم، ۱۳۸۱، ۱۴۰ ص، رقعی.

چهاردهمین نوشتار از مجموعه کارنامه دانشوران ایران و اسلام بازنویسی کتاب انسان کامل اثر عزیزالدین نسفی (قرن

هفتم) است. در مقدمه این نوشتار، درباره نسفی و کتاب وی آمده است: پس از محی الدین عربی ظاهراً عزیزالدین نسفی در نیمه دوم قرن هفتم نخستین مؤلف در جهان اسلام است که تعبیر انسان کامل را بر مجموعه رسائل خود نهاده است. و همان طور که پیش تر اشاره شده، این امر ریشه در گرایش های فکری و توجه خاص وی به مسئله ولایت دارد. نسفی اولین کسی است که در باب انسان کامل اثر مستقل به زبان فارسی تصنیف کرده است. عبدالکریم جیلی پس از نسفی نام کتاب وزین خود را الانسان الکامل نهاده است. نسفی در کتاب خویش سه ویژگی برای انسان کامل قائل است: ۱. او پیوسته در هستی حضور دارد. ۲. او مرکز عالم و میوه درخت آفرینش است و مقصود خداوند از خلقت کائنات و موجودات ظهور او بوده است. ۳. در هر زمان فقط یک انسان کامل وجود دارد. کتاب حاضر براساس نسخه فرانسوی ماریژان موله که در ۶۰۸ صفحه با سرمایه کتابخانه طهوری در سال ۱۳۷۱ به چاپ رسیده تصحیح و تلخیص شده است. در ابتدای کتاب حاضر شرحی کوتاه از زندگی، آثار و آرای عرفانی نسفی درج شده است. در بیان خلقت انسان، در بیان واجب الوجود، در بیان آفرینش روح ها و بدن؛ در بیان مبدأ و معاد براساس نظر اهل حکمت؛ در بیان طاعت و معصیت؛ در بیان میل و ارادت و محبت و عشق؛ در بیان روح انسان، عناوین تعدادی از فصل های کتاب است.

این برگ های پیر: مجموعه بیست اثر چاپ نشده فارسی از قلمرو تصوف نجیب مایل هروی، چاپ اول، تهران، نشر نی، ۱۳۸۱، ۷۳۲ص، رقعی.

در دفتر یک از مجموعه این برگ های پیر سه کتاب جمع آمده که عبارتند از: ۱. مرتع الصالحین و زاد السالکین (اثری

است اخلاقی-عرفانی از ابومنصور اوزجندی که در سده ششم هجری تألیف شده است). ۲. مقاصد السالکین (تألیف محمد جوینی که در قرن هفتم، در هفده باب، تدوین شده است. مباحث این کتاب درباره مفاهیم و مسائل مربوط به خانقاه و خانقاهیان است) ۳. منهج الرشاء (این کتاب را زین خوافی در سال ۸۳۱ هـ. ق. بر پایه مشرب تصوف، تألیف نموده و ضمن آن که نوشته هایش از برخی تعصبات و تنگ نظری ها به دور نبوده، در قالب حکایات متعدد به اقوال مشایخ تصوف استناد کرده است.)

رد صوفیان و ضد صوفیان: دفاع، بررسی مجدد و رد تصوف در دنیای جدید الیزابت سریه؛ مترجم: مسجدالدین کیوانی، چاپ اول، تهران، نشر مرکز، ۱۳۸۱، ۳۲۸ص، رقعی.

مترجم در پیش گفتار کتاب آورده است: درونمایه اصلی کتاب فراز و نشیب هایی است که طی ۲۵۰ سال از نیمه سده هجدهم تا نیمه سده بیستم میلادی در جهان اسلام بر سر تصوف رفته است و موضوعی که متصوفه در رویارویی با تحولات اجتماعی و سیاسی و پدیده های جدید در این دو سده اختیار کرده اند. سخن از تلاش های خصمانه ای است که در طی این مدت برای بیرون راندن صوفیان از صحنه جوامع اسلامی صورت گرفته، و کوشش هایی که صوفیان برای حفظ هویت خود بدان دست زده اند. حوزه بررسی در این کتاب، گستره جغرافیایی وسیعی است که دامنه آن از مراکش و غرب آفریقا تا مصر و سودان و از قفقاز و ترکیه تا هندوستان کشیده شده است. گرچه در این میان جای پاره ای از خاستگاه های اصلی تصوف یعنی عراق و ایران تقریباً خالی است، خواننده با گوشه هایی از نقش مؤثر صوفیان سرزمین هایی چون چین و الجزایر و فداکاری های آنان در راه کسب استقلال از

فرمانروایان تحمیلی و غیر مسلمان خود و معایبی که برای حفظ هویت اسلامی خود در کنار برادران غیر صوفی خود متحمل شده اند، آشنا می شوند.

تاریخ و شرح حال

برگ هایی از تاریخ حوزه علمیه قم

چاپ اول، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۱، ۲۱۲ص، رقعی.

بخش نخست کتاب، شامل مقالات، گزارش ها و نوشته هایی درباره تاریخچه تأسیس حوزه علمیه قم است که پیش از این در نشریات مختلف نظیر: آیین اسلام، پرچم اسلام و خواندنی ها به چاپ رسیده است. عناوین مطالب یاد شده بدین شرح است: جشن افتتاح مدرسه حجتیه، مسیر روحانیت در قم، جشن غدیر در دارالعلم قم و عاشورای قم و اوضاع حوزه علمیه. در این بخش، همچنین زندگی نامه آیه الله سید صدرالدین صدر یکی از بنیانگذاران حوزه علمیه قم درج گردیده است. بخش دوم، مشتمل بر سفرنامه حاج محمدی سراج انصاری است که طی آن، نامبرده ۷۲ روز اقامت خود در شهر قم را-شهریور تا آبان ۱۳۳۳ هـ. ش- شرح می دهد. وی در این سفرنامه تصویری از وضعیت حوزه علمیه به دست داده، کاستی های این حوزه را ذکر کرده است. بخشی از سفرنامه به تبیین شخصیت آیه الله بروجردی اختصاص دارد.

سید قطب از ولادت تا شهادت

صلاح عبدالفتاح خالدی؛ مترجم: جلیل بهرامی نیا، چاپ اول، تهران، احسان، ۱۳۸۱، ۷۲۰ص، وزیری.

در این کتاب شرح حال سید قطب -اندیشمند مصری- به اهتمام صلاح عبدالفتاح خالدی به رشته تحریر درآمده است. در بخشی از کتاب می خوانیم:

سید قطب به اقتضای مقطع زمانی حیات خویش در عصر رعنائی کمونیسم، مارکسیسم و سوسیالیسم می زیست، به همین جهت وی تمامی فعالیت های علمی خویش را وقف تأکید بر کارآمدی تفکر اسلامی در اداره زندگی و تأمین بهروزی فردی و جمعی نمود. وی علاوه بر آن در زمینه اثبات توانایی اندیشه اسلامی، تبیین لوازم دین پذیری و تعیین نسبت باورهای اسلامی با مکاتب رایج زمانه تلاش های بسیاری کرد. سید قطب نه تنها در عرصه اجتماعی و فرهنگی، بلکه در عرصه سیاسی نیز فعالیت های عمیقی را صورت داد. تأسیس حزب اخوان المسلمین، زندانی شدن چندین باره به خاطر فعالیت در این حزب و نگارش کتابی درباره آمریکا، از جمله فعالیت های سیاسی وی بود. این کتاب در سه بخش با این عناوین به طبع رسیده است: همراه با سید قطب در دوران سیر زندگی اسلامی وی و آثار وی.

◇ سرگذشت پیر هرات: خواجه عبدالله انصاری مترجم: روان فرهادی، چاپ اول، تهران، الملت فردا، ۱۳۸۱، ۳۱۸ص، رقعی.

در این کتاب علاوه بر زندگی نامه خواجه عبدالله انصاری، آرا، اندیشه ها و افکار عرفانی وی شرح داده شده است. متن فرانسوی کتاب حاضر دارای دو بخش است: یکی آنچه در اینجا ترجمه شده است [کتاب حاضر] و دیگر منتخبات آثار خواجه از صد میدان، کتاب الاربعین فی الصفات، ذم الکلام، منازل السائرین، طبقات الصوفیه، علل المقامات، مناجات، و اشعار عربی و دری خواجه. درباره خواجه عبدالله منابع مختلفی وجود دارد که در این کتاب عمدتاً به این منابع و مدارک توجه شده است: ذهبی (۶۷۳-۷۳۸ ه. ق) در تاریخ اسلام، ابن رجب بغدادی (۷۹۵ ه. ق) در ذیل

علی طبقات الحنابله، شیخ الاسلام ابواسماعیل عبدالله هروی انصاری در طبقات الصوفیه، نورالدین عبدالرحمن جامی هروی (۸۹۸ ه. ق) در نفحات الانس. عناوین تعدادی از فصل های اصلی کتاب به این قرار است: شهر هرات زادگاه عبدالله؛ سفر عبدالله به نیشابور؛ سفر عبدالله به حج و دیدار خرقانی؛ سال های شاهنشاهی غزنوی؛ پیکار با اهل بدعت؛ مقامات تاریخی هرات؛ بزرگان پیش از هرات؛ بزرگان عهد خواجه؛ استادان و مریبان و مخلصان پیر هرات.

◇ علاءالدوله سمنانی: شرح زندگانی، اندیشه و سلوک حکیم و عارف قرن هفتم و هشتم هجری قمری وزیر ارغون شاه

کاظم محمدی، چاپ اول، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۱، ۳۷۲ص، رقعی.

علاءالدوله سمنانی از عارفان برجسته نیمه دوم قرن هفتم و نیمه اول قرن هشتم است که در این کتاب جزئیات زندگی، همراه با بررسی و شرح اندیشه و سلوک وی، نیز معرفی آثار او درج گردیده است. علاءالدوله از شاگردان عزیزالدین فارویی و رشیدالدین ابوالقاسم بوده و خرقة تصوف از شهاب الدین حفص گرفته. بیشتر عمر او در خانقاه سکاک سمنان به عبادت و تقوا و ارشاد مردم گذشت و قریب ۲۷۰ چله در این خانقاه به جای آورد. سلسله طریقت علاءالدوله سمنانی به مجدالدین بغدادی می رسد.

مدفن او در صوفی آباد سمنان است. از آثار او است: مکاشفات، آداب الخلوه، موارد الشوارد، نجم انقرآن، شقائق الحقایق، و حدائق الحقایق. نگارنده این کتاب درباره او می گوید: زندگانی علاءالدوله از گونه زندگانی بودا و ابراهیم ادهم است. او نیز بسان آن دو بزرگ، صاحب مکتب و سلطنت و حکومت بوده و از لحاظ سیاسی و اجتماعی شخصیت

بزرگ به حساب می آمده است و چونان بودا و ادهم به یک باره با باز شدن چشم باطن و دیده حقیقی غیر قابل انکار، ترک جاه و مقام کرده، خلوت گزیده و به خود پرداخته است... مباحث اصلی کتاب با این عناوین است: مغولان، ارغون و علاءالدوله؛ شرح حال و زندگی؛ گرایش به تصوف و عرفان؛ مشایخ؛ اساتید، شاگردان و مریدان؛ علاءالدوله و ابن عربی؛ مرید و مراد؛ شریعت و طریقت و حقیقت؛ خلوت و چله نشینی؛ واقعیات؛ ذکر و سماع؛ اطوار سبعة؛ تناسخ؛ عشق و فنا؛ نبوت و ولایت؛ نوشته ها و آثار مکتوب؛ اشعار شیخ؛ نامه ها و اجازات؛ شجره و سلسله. بخش انتهایی کتاب نیز به کتاب شناسی و نمایی اختصاص یافته است.

◇ تاریخ گسترش اسلام در آفریقای شمالی و اروپا از آغاز تا سقوط اندلس

مترجم: عبدالله ناصری طاهری، چاپ اول، تهران، روزنامه ایران، ۱۳۸۱، ۱۷۶ص، رقعی.

در این کتاب تاریخ ظهور و گسترش اسلام در آفریقای شمالی و اروپا، نیز علل سقوط آن بازگو شده است. کتاب در دو بخش با این عناوین سامان یافته است: جغرافیای مغرب اسلامی (شمال آفریقا) و اندلس در عصر امویان. در این دو بخش، مؤلف با برشماری مختصات حکومت های مختلف مسلمانان در این دو ناحیه، برخی روش های حکومتی را شرح می دهد که در بروز تفرقه بین مسلمانان و مسیحیان نقش داشته اند. قدرت طلبی، آب و هوا، بافت نژادی و نژادپرستی اعراب، و دنیاگرایی مسلمین از جمله مواردی است که مؤلف از آن به مثابه علل افول قدرت اسلام در این دو منطقه سخن گفته است.

◇ حیاة الصدیقه فاطمه: درسه و تحلیل محمدجواد طبسی، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۳۳۶ص، وزبری.

نگارنده در این کتاب با استناد به منابع

مختلف شیعه و سنی، شرحی از زندگی و سیره حضرت فاطمه زهرا(س) به دست داده است. مطالب کتاب در دو بخش تدوین شده که بخشی از آن به زندگی حضرت فاطمه زهرا(س) در زمان حیات پیامبر گرامی اسلام و بخش دیگر به زندگی آن حضرت پس از مرگ پیامبر(ص) اختصاص دارد. بخش نخست با موضوعاتی از این قبیل سامان یافته است: تولد، دوران کودکی، اسماء و القاب حضرت فاطمه زهرا(س)، مقام و منزلت فاطمه زهرا(س)، وفات حضرت خدیجه، فاطمه(س) پس از هجرت، خصایص و ویژگی‌های فاطمه زهرا(س)، و مناقب حضرت. در بخش دوم رویدادها و وقایع سیاسی (جریان سقیفه بنی ساعده، وصیت پیامبر در حج آخر، بیعت گرفتن از حضرت علی(ع) برای خلافت و غصب فدک) مطرح شده افزون بر آن علل و نحوه شهادت آن حضرت بازگو شده است. این مطالب به زبان عربی به طبع رسیده است.

◇ مخزن المعانی فی ترجمه المحقق المامقانی

عبدالله مامقانی، چاپ اول، قم، مؤسسه آل‌البیت(ع) لاحیاء التراث، ۱۳۸۱، ۵۴۰ص، وزیری.

کتاب به معرفی شیخ عبدالله مامقانی (۱۲۹۰-۱۳۵۱ق) از علمای علم رجال اختصاص دارد. در این کتاب، زندگی نامبرده با اشاره به شخصیت اخلاقی، آثار، تألیفات نیز معرفی برخی از اساتید و شاگردان وی بازگو می‌شود. علاوه بر آن مطالب کوتاهی در باب علم رجال به زبان عربی درج می‌گردد. در انتهای کتاب، تصاویری از شیخ محمدحسن و عبدالله مامقانی همراه با نمونه‌ای از دست‌نوشته‌های وی چاپ شده است.

◇ مرگ شریعتی: بازخوانی پرونده‌ی مرگ دکتر علی شریعتی
سعید ابراهیمی، محمدرضا حاج بابایی،

چاپ اول، تهران، نشر نگاه امروز، ۱۳۸۱، ۱۷۶ص، رقعی.

نگارنده در کتاب حاضر به بازخوانی پرونده‌ی مرگ دکتر علی شریعتی و حوادث پیرامون آن دست زده است. بدین سان، با توجه به اسناد موجود و خاطرات دوستان و نزدیکان، شرحی از چگونگی مرگ او بازگو نموده و کوشیده است تا حدودی معمای مرگ وی را بگشاید. کتاب در شش فصل با این عناوین به چاپ رسیده است: مهاجرت الی‌الله؛ غربت غرب؛ قصه مرگ؛ زائر زینبیه؛ آری این چنین بود برادر و سال‌شمار زندگانی دکتر علی شریعتی. از جمله در کتاب خاطر نشان شده است پوست چهره دکتر کبود شده و نحوه افتادن جسد نشان می‌داد که دکتر شریعتی در لحظات مرگ تلاش کرده بود تا خود را به در برساند ولی نتوانسته بود و پشت در اتاق بر زمین افتاده بود. مسئله‌ی شک برانگیز این بود که با وجود سردی هوا در شب پنجره اتاق باز مانده بود، در حالی که همیشه آن را می‌بستند.

◇ امام موسی صدر

عبدالرحیم ابادری، چاپ اول، تهران، جوانه رشد، ۱۳۸۱، ۲۵۶ص، رقعی.

کتاب شرح زندگی و فعالیت‌های امام موسی صدر رهبر مفقود شیعیان جنوب لبنان است. در آغاز تبارنامه‌ی وی شرح داده شده است، سپس شرح زندگی و تحصیلات وی آمده است. فصل سوم کتاب بازگشت به لبنان مطرح شده و در فصل چهارم فعالیت‌های فرهنگی، فصل پنجم به بیان اوضاع لبنان آن روز پرداخته است. فصل ششم هجرت دوباره وی به لبنان مطرح شده. فصل هفتم مبارزات در لبنان بیان شده. در فصل هشتم داستان‌ها و غصه‌ها مطرح گشته است. در فصل ده ویژگی‌های اخلاقی امام موسی صدر آمده. فصل ده فعالیت‌های فرهنگی و در فصل یازدهم انتظار از صدر، در فصل

دوازدهم افکار و اندیشه‌ها و در فصل نهمی جریان گم‌شدن وی آمده است.

◇ در کوی جانان (سفر به حرم ائمه(ع) در عراق)
حسین واقفی، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۱۶+۱۵۲ص، رقعی.

کتاب «در کوی جانان» شامل دو سفرنامه به حرم‌های امامان در عراق است. یکی گزارش سفری است از راه سوریه به عراق، و دیگری یادداشت سفری است از کشورمان مستقیم به عراق.

این کتاب اطلاعاتی از آن زیارتگاه‌ها و مدفونین در آن‌ها به خواننده می‌دهد و او را با وضعیت فعلی آن اماکن متبرکه و مسیری را که زائران می‌پیمایند، آشنا می‌سازد.

نثر کتاب شیرین و روان است و به گونه‌ای که خواننده دوست دارد تا آن را به پایان نبرد به زمین نگذارد. قلم شیوا، مطالب مستند، ترسیم صحنه‌ها و تحلیل رویدادها این کتاب را به عنوان یک اثر ادبی دینی معرفی می‌کند. علاوه بر آن که ۲۷ تصویر آخر کتاب بر فایده آن افزوده است.

◁ گوناگون

◇ الاشارات والتنبیها

شیخ‌الرئیس ابن سینا، تحقیق مجتبی زارعی، چاپ اول، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱، ۴۴۸ص، وزیری.

کتاب اشارات شیخ در دو جزء، علم منطق و علم الطبیعه و ماقبله تنظیم شده است. در بخش نخست ده منهج و در بخش دوم نیز ده منهج وجود دارد. کتاب همواره مورد توجه دانشوران حوزه‌های علمیه بوده و به عنوان متن درسی خواننده می‌شد.

بر آن شرح‌ها و حواشی بسیاری نوشته شده است.

